

හරිත

ශ්‍රී ලංකාව පරිසරය අසංවේදීව අනුකම්පා විරහිතව විනාශකිරීමේ උල්පතට තල්ලුවීම.

විනිවිද භාවයහා වගවීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍යපරිසර නීති සම්පාදනය කිරීම හා එමගින් දූෂණය අවම කිරීම සඳහා ගැඹුරු විවරණයන් කිරීමට මේ ලිපිය මගින් අවධාරණය කරනවා. ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රධාන පාරිසරික ගැටළු වන්නේ මොනවාද?

නාගරික ජනජීවිතය තුළ අර්ධ නාගරිකය තුළ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම පාරිසරික යහපැවැත්ම සඳහා අද දවසේ ඇති ප්‍රධාන ගැටලුවක්.

වනාන්තර භායනය ජල හා වායු දූෂණය වෙරළ හා සමුද්‍රීය පරිසර පද්ධති විනාශවීම දේශගුණික විපර්යාස හා ඕසෝන් ස්ථරය ක්ෂයවීම යනාදී ගැටලු ප්‍රධාන වශයෙන් ලාංකික සමාජය තුළ බලපා ඇති කරුණුය.



පරිසරය සඳහා රාජ්‍ය අංශය මේ සඳහා නිර්මාණාත්මක භාවය තුළින් පරිසරය සඳහා මනා කළමනාකරණයක් මේ වනවිට ගෙන තිබෙනවාද? පරිසරය යන වචනයෙහි ප්‍රතිවිරුද්ධ සංකල්ප දෙකක් තියෙනවා.

එය සමහරවිට බලය හා පදාර්ථ වැඩියි කියලා කිව්වොත් වඩාත් නිවැරදියි. අංශුන් හා තරංග වැනි චලිතය හා නිශ්චලත්වය හෝ පැවැත්මට නොපැවැත්ම කියලා කිව්වොත් වඩාත් නිවැරදියි.

නිර්මාණාත්මකභාවය යනු නිර්මාණය කිරීමට ඇති බලයයි. හැකියාව හා ඒ හැකියාවෙහි සුපුරුදු භාවිතාවයි.

නිර්මාණය හුදෙක් අනුකරණයක් නොවිය යුතුයි. එය ලොවට රැගෙන එන්නේ සහමුලින්ම අළුත් ප්‍රවේශයක්.

එය කල්පනා ලෝකය තුළ හෝ දර්ශන විද්‍යාව තුළ ලෝක සාහිත්‍යයේ හා සෞන්දර්ය කලාවේ එසේත් නැතහොත් සමාජ හෝ දේශපාලන සංවිධාන ලෝකය තුළ වෙනත් පුළුවන්.

නිර්මාණාත්මකභාවය මේ ඕනෑම තැනක සියළු ක්ෂේත්‍ර තුළ හඳුනාගන්න පුළුවන. එය පොදු මානවයාගේ යහපැවැත්මට පැසුණු බවට ප්‍රමෝදයට හා සතුටට ප්‍රධාන වෙනවා.

ඒ තුළ ගොඩනගන්නේ ස්ථාවර වූ අව්‍යාජ දායකත්වයයි කිවහොත් වඩාත් නිවැරදියි. සමතුලිත සවිස්තරාත්මක හරිත වර්ධනය සහිත සමස්ථය තුළින් ආවරණය වන්නේ තිරසාර විසඳුමක් හරිත වර්ධනය මගින් පාරිසරික අවදානම් හා ජෛවීය හිඟය අවම කිරීම යන්න අදහස් කරන්න පුළුවන්.

දැඩි අසමානතාවයේ දරිද්‍රතාවයේ පිරිවැය හා පාරිසරික අත්පත් කරගැනීමට නොහැකි වෙන්න පුළුවන්. හරිත වර්ධනය පිණිස කටයුතු කිරීම සහතික කිරීම සඳහා විශේෂිත ප්‍රතිපත්ති හා ප්‍රයත්න රජයක් විසින් දැරිය යුතුයි.

රටේ භූමි ප්‍රමාණය 82% ක්පවතින රජය යටතේ පාලනය වෙනවා. ඉන් 17% පුද්ගලික අයිතිය සතුයි.

කෙසේ වෙතත් ඉඩම් නොමැති ගොවීන් රජයේ ඉඩම් ආක්‍රමණය කිරීමේ හේතුවෙන් වනාන්තර දැන් 29% දක්වා පහත වැටිලි තියෙනව කිව්වොත් වඩාත් නිවැරදියි. භූමියෙන් පාංශුබාදනයට මුහුණ දී තියෙනව.

බොහෝ දිස්ත්‍රික්කවල සැලකිය යුතු මට්ටමින් අස්ථායී ඉඩම් සහිත භූමි ප්‍රදේශ අපට දකින්නට ලැබෙනවා. උග්‍රලෙස සිදුවන පාංශුබාදනය කදුකර බෑවුම් සහිත ප්‍රදේශවල බහුලව දක්නට ලැබෙනවා.

පසෙහි නිසරු බව කෘෂිකාර්මික ඉඩම්වල ඵලදායීතාවයට හානිකරනව. විශේෂයෙන් වියලි කලාපය තුළ හෙක්ටයාර් මිලියන 1.2ක් නිශ්ඵල හා සීමිත භාවිතයට ගැනීමට හැකි තත්වයට පත්කොට තිබෙනව.

වන විනාශයට හේතුවී ඇත්තේ නිවාස ඉදිකිරීම සඳහා ආක්‍රමණයයි. තේ හා ක්ෂේත්‍ර හෝග වගාකිරීම යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා ඉඩම් භාවිතය හා ගෘහස්ථ ව්‍යාපාරික ඉඩම් භාවිතය යටිතල පහසුකම් පිණිස දැව භාවිතය ඉල්ලුම මීට සාධක වෙනව.

පවත්නා නීතිරීති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ මෙම පාර්ශවකරුවන්ගේ ගැටළු විසඳීම සඳහා සියළු පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය තුළින් ආයතනික ව්‍යවස්ථාදායක සහභාගීත්වය ප්‍රවේශයක් ඇතුළත් සමස්ථ විසදුමක් තවමත් රටට ලැබී නැහැ.

පරිසරය අර්ථ දෙකකින් සමන්විතයි. එකක් නම් වස්තූන් යම් දෙයක් මගින් වටකරගෙන පවත්නා වූ තත්වයයි. මෙය සාමාන්‍ය සාධාරණ විස්තරයක්. මෙහි අර්ථයට පුළුල් භාවිතයක් දෙන්න පුළුවන්.

දෙවෙනි අර්ථය දිශා දෙකකකට බෙදියනව. එහි පලමු මතය හෝ දේශගුණික හෝ සජීවී ප්‍රතිරූපවල සංකීර්ණත්වයට පැවරෙනව. එය ජීවයෙකු හෝ පාරිසරික ප්‍රජාවමත ක්‍රියාත්මක වෙනව. පොළොව හා සම්බන්ධ පාරිසරික විද්‍යාවෙහි ජීවිතය කාලගුණික පැලෑටි සතුන් හා මානව වර්ගයා මත පරිසරයේ සංසන්දනයට භාරදෙනව. සමස්ථ තත්වයන්ගේ එකතුව තනි ජීවිතයක් හෝ ප්‍රජාවක නව ජීවිතයකට බලපෑම් ඇති කරන සුළුයි. ප්‍රත්‍යක්ෂ ලෙසම මේ දෙවන අර්ථයට නිර්වචනය සමාජ විද්‍යාවන් දෙසට බරවූ බවක් දකින්නට ලැබෙනව. අපට කැක්කුමක් ඕනෑකමක් ඇතැයි මත තමයි පරිසරයේ ආරක්ෂණය රදා පවතින්නේ.

තනි පුද්ගලයෙකුටත් පරිසරයට බලපෑම් කරන්න පුළුවන්. කණ්ඩායම් වශයෙනුත් බලපෑම් කරන්න පුළුවන්. සමාජ සංස්ථාවලටත් විවිධ ආකාරයෙන් බලපෑම් ඇති කරන්න පුළුවන්. මෙහිදී රජය යන අර්ථය පුළුල්ව ඊට බලපානව. සංස්කෘතික වශයෙන් බලනවිට තනි පුද්ගලයන් හා ප්‍රජා සම්බන්ධයේදී පරිසරය වඩාත් වැදගත් වන බව ඔබත් මමත් විශ්වාස කරන සුළුයි. පුද්ගලයින් ජීවත්වන පරිසර සාකච්ඡා කරන්නා වූ විවිධ මානව ප්‍රතිචාරයන් තිබෙන්න පුළුවන්. ඉහළටම යාන්ත්‍රිකරණය හා කාර්මිකකරණය කරන ලද රටවල මිනිසාගේ තත්වය කෙසේද?

සංවර්ධනවන රටවල දුප්පත්කම හේතුවෙන් අවස්ථා අඩුවීම හා ධෛර්යය නැතිවීම නිසා පෞද්ගලික ශක්තිය පිරිහී යන සුළුයි. දරිද්‍රතාවයේ පහතටම මේ වනවිට ශ්‍රී ලංකාව ඇදවැටී අවසන්.

ඒනිසා සෙමෙන් සෙමෙන් නැගී සිටීමට නම් ලංකාව පළමුවෙන්ම පරිසරය ආරක්ෂා කරගතයුතුයි. ඒ සඳහා රජයට ඇති භූමිකාව අති විශාලයි. පරිසරය ප්‍රබෝධමත් නොවූ අසංවේදීව අනුකම්පා විරහිතව විනාශ කරන්නේනම් ඒ රටේ අභාග්‍යයේ උල්පතයි.

මෙයට පුද්ගලිකව මිනිසාගේ බලපෑමත් පමණ ඉක්මවා ගිය කාර්මිකකරණය නිසා මිනිසා හුදෙක් යන්ත්‍රයක කොන්ක්‍රීට් සංස්කෘතියකට කොටුවීම තුළ පරිසරයට කරන බලපෑම සුවිශාලයි. එය භාණ්ඩමිලදී ගැනීමේ සමාජයක මානවයා හිරකරන අපහසුකරන වටපිටාවක සැබෑ තත්වයයි.

කසල අපද්‍රව්‍ය තැන්පත් කරන ස්ථාන කෘෂිකාර්මික බිම් හා කලපු ආශ්‍රිත ජල දූෂණය රටතුළ බහුලව සිදුවන්නක්. බොහෝ සුළු හා මධ්‍ය ප්‍රමාණ ව්‍යාපාරිකයෝ නිසි ක්‍රමවිධිවලින් තොරව අපජලය බැහැර කරනව. ගංවතුරින් පසු ජල දූෂණය බොහෝවිට සිදුවන්නක්. ගංවතුර තුළ හොඳ සමාජ කළමනාකාරිත්වයක් තිබෙනම්, එය මනාව ප්‍රයෝජනයට ගත හැකියි.

සමාජ භාවිතාවක්නම් රට ආර්ථික සමෘද්ධියට හොඳ අත්වැලක් වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඒසඳහා නිසි ක්‍රම විධිවලින් තොරව අපරවේ ගංවතුර පිළිබඳව නිසි වැඩපිළිවෙලක් නැතිකම ඉතාම ගැටළු සහගත තත්වයක්.

ගංවතුර තුළින් මතු වෙන අවසානය කැලණි ගඟ හරහා ජලය මුහුදට ගලායෑම පමණයි. ගංවතුර තුළින් ඒකරාශීවන ජලය රට තුළ සංරක්ෂණය කරගෙන එය අනාගතය සඳහා දියත්කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් හඳුනාගැනීමට රාජ්‍ය අංශයේ පරිපාලනය මේ දක්වා අසමත්ව තිබෙනව.

ගංවතුරින් පසු ජලය දූෂණය වීමෙන් ඇතැම් ප්‍රදේශවල සුරක්ෂිත පානීය ජලය අඩුවී යනව. කෘෂිසායනික හා කාර්මික අපවහනය මගින් බැර ලෝහ පැතිරීම සිදුවෙනව. ජලය පිරිසිදු කිරීමේ යන්ත්‍ර සූත්‍ර ආදිය ඉතාම මිලඅධික බව දන්නා සත්‍යයක්. සියළු මූලාශ්‍ර වලින් සිදුවන ජල දූෂණය වැලක්වීම අත්‍යවශ්‍යයි.

නමුත් පරිසර අමාත්‍යාංශය හා පරිසර අධිකාරිය ඒසම්බන්ධව දක්වන්නේ මුනිවත පමණයි.

කාර්මික අපවහනය මගින් බැරලෝහ පැතිරීම අවම කිරීමට නිසි වැඩ පිළිවෙලක් නැතිකම ගැටළු සහගත ප්‍රධාන සාධකයක්. බොහෝ ප්‍රාදේශීය සභා විසින් සන අපද්‍රව්‍ය විවෘත ස්ථානවලට මුදාහැරීම ඉතාම කණගාටුවට කරුණක්.

එය දෛනික පුවත්පත්වල වාර්තාවන සුලභ පුවතක්. රෝහල්වල අපද්‍රව්‍ය මෙසේ විවෘත ස්ථානවල මුදාහැර තිබීම හා මහජන විරෝධතා මතුවූ අවස්ථා අපමණයි. මේවා නිසා පාංශු හා ජල දූෂණයට හේතු කරුණු අන්තර්ගතයි. එවැනි ස්ථානවල මදුරුවන් සහ මැස්සන් බෝවන ස්ථාන නිර්මාණයවීම හේතුවේ. පෙරලා සෞඛ්‍යයට අහිතකර බලපෑම් එල්ලවෙනව.

සෂ අපද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ ගැටළු සඳහා විසදුම් ලෙස අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමට සුදුසු ස්ථාන තෝරාගැනීම සඳහා මනා විධිමත් නීතිමය පද්ධතියක් වර්ධනය විය යුතුයි.

සනිපාරක්ෂක ගොඩකල බිම් නිර්මාණය කිරීම මෙහිදී ඉතාම වැදගත් කරුණක්. අවම කිරීම යලි භාවිතය සහ ප්‍රතිචක්‍රීරණයට හුරුකිරීම සහ විනාශකාරී පුරුදු තහනම් කිරීම ඉතාම ඵලදායී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නොගැනීම රටේ ආර්ථික අර්බුදයේ තවත් සාධකයක්.

ඒ සඳහා නීති සම්මත කිරීම කාලීන වගකීමක්. වගකිව යුතු බලධාරීන් අදාල අංශවල නොපමාව ඒ සඳහා සැලකිල්ල යොමු කළ යුතුයි. දූෂිත පරිසර පද්ධති ජීවිත සහ මුදල් අහිමිකරන සුළුයි. වකුගඩු රෝග බේංගු වැනි රෝග සමාජය පුරා ව්‍යාප්ත කරන ස්වභාවයක් වෙලා තිබෙනවා.

මේ සඳහා නිරසාර විසදුම් සොයා ගැනීම සඳහා හා ආර්ථික පාරිසරික , සෞඛ්‍ය, සහ නීතිමය කරුණු ආවරණය වන අන්තර් සමෝදාන නීති ප්‍රවේශයක් අවශ්‍ය බව අදාළ බලධාරීන් තේරුම් ගතයුතුයි. දුර්වල ගමනාගමනය කළමණාකරණය හා දුර්වල තත්වය නිසා පරිසරයට වන හානි බහුලයි.

නාගරික වායු දූෂණය ප්‍රවර්ධනය වෙමින් තිබෙනවද? මේ සඳහා ප්‍රධාන උදාහරණයක් විදියට මහනුවර නගරය සලකන්න පුළුවන්. මහනුවර දළදාමාලිගාව ආශ්‍රිතව ප්‍රවාහනය වායු දූෂණය ඉතාම බරපතල ලෙස වර්ධනය වෙමින් තිබෙනව.

පොසිල ඉන්ධන ආශ්‍රිත විදුලි බලාගාරවලින් නිකුත්වන වායුවීමෝවනීය තත්වය තවත් උග්‍ර කරන සුළුයි. නමුත් අනිකුත් රටවල් සමග සංසන්දනාත්මකව ශ්‍රීලංකාව තුළ සිදුවන මේ සම්බන්ධ හානිය අවමද?

නෑ අපේ රට වෙත රටවල්වල තත්වයට තල්ලුවෙමින් තිබෙනව. නවීකරණය කළ සුහුරු ප්‍රවාහන විසදුම් වැඩිදියුණු කළ සුහුරු ප්‍රවාහන ජාල පද්ධති සහ පුනර්ජනනීය කරගත් බලශක්ති උත්පාදනය හරහා මේ පරිසර ගැටළු සඳහා ඵලදායී විසදුම් සෙවිය හැකිද?

මේ සඳහා දිගුකාලීන සෞඛ්‍ය බලපෑම් වලක්වා ගැනීම සහ පසේ සාරවත් බව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා කාබනික හා ජෛව විද්‍යාත්මක කෘෂිකාර්මික භාවිත පෙරට කැඳවීම ඉතාම වැදගත්.

ඒ මගින් රසායනික පොහොර සහ කෘෂි රසායන භාවිතය පහළ හෙලීම සඳහා උපාය මාර්ග සැලසුම් කළ අවස්ථාවක මේවනවිට පසුගිය කාලය තුළ තහනම් කරන ලද විවිධ රසායනික පොහොර වර්ග නැවත ගෙන්වීමට අවසර ලබාදීමට රජය ක්‍රියාකරල තියෙනව. ආපදා අවදානම අවම කිරීම සඳහා හදිසි කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන හා මධ්‍යකාලීන පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීම රජයක ප්‍රධාන වගකීමක්. නියග , ගංවතුර නායයාම් හා දේශගුණික විපර්යාසයන්ට අනුගතව සමාජය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා සැලසුම් දියත් කළ යුතුයි.

මෝටර් වාහන සහිත ප්‍රවාහනය සඳහා ක්‍රියාකරන වාහන විදුලි බලයෙන් ක්‍රියාකිරීම සඳහා විදුලි බලය සහිත පොදු ප්‍රවාහන පද්ධතිය ඉහළතත්වයේ පොදු ප්‍රවාහන ස්ථරසාර පද්ධති හඳුන්වා දීම මගින් මේ තත්වය අවම කරන්න පුළුවන්. ප්‍රධාන රටවල අධික තදබදය හේතුවෙන් සිදුවන වායු දූෂණය වැලැක්වීම සඳහා ඉක්මන් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අද දවසේ රජයක ප්‍රධාන වගකීමක්.

වනාන්තර කප්පාදු කිරීම පාලනය කිරීම ඉතාමත් වැදගත් කරුණක්. පාංශු බාදනය හා භූමි හාදනය පහළ දැමීම ඉතාම වැදගත් කරුණක්. පසෙහි සරුබවවැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සහභාගිත්ව ප්‍රවේශ භාවිතයට කැඳවීම සඳහා ජන විඥාණය සවිධිමත් කිරීම ඉතාම වැදගත් කරුණක්.

අනුරාධපුර යුගයේදී, පොළොන්නරු යුගයට ප්‍රවේශවූයේ පස ඒ වනවිට සරු බවින් තොරවූ විශේෂඥයින්ගේ මතයයි. නමුත් අද තත්වය එසේ තීරණය කරන්න ඉතාම අපහසුයි. වර්ධනය වෙමින් තිබෙන ජනගහණය හමුවේ යම් භූමි ප්‍රමාණයක් අතහැර දැමීමට නොහැකි කරුණක්.

කරුණු කෙසේ වෙතත් අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ පරිසර හිතකාමී ක්‍රමවේද හඳුන්වාදීම තවදුරටත් ප්‍රවර්ධනය සඳහා අදාළ වගකිව යුතු අංශ වහාම මැදිහත් විය යුතුයි. නීති රෙගුලාසි හා මිල නියම කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති වඩා විධිමත්ව ක්‍රියාවට නැංවීමට රටේ සියළු අංශ තුළ කර්මාන්ත හා කෘෂිකර්මාන්ත බැහැර කිරීම අංශ හේතුවෙන් සිදුවන ජල දූෂණය අවම කර ගන්න පුළුවන්.



පරිසර පද්ධති නංවාලීම මෙන්ම පරිසර පද්ධති නංවාලීම වැඩිදියුණු කිරීම සහ මානව සංහතියට සිදුවන අහිතකර බලපෑම් වකුගඩු ඩොංගු වැනි රෝගී තත්වයන් අවම කරගන්න පුළුවන් වෙනව.

ජාතික විදුලිබල පද්ධතිය සඳහා පොසිල ඉන්ධන භාවිතය විදුලි උත්පාදනය වෙනුවට නූතන පුනර්ජනනීය බලශක්ති භාවිතා කිරීම ඉතාම වැදගත් පැත්තක්. විදුලි මෝටර් ගෙන්නන්න උදාහරණයක් වශයෙන් පෙන්වා දිය හැකියි.

පුනර්ජනනීය බලශක්ති මගින් ධාවනය වන හා යන්ත්‍රෝපකරණ සඳහා බදු ශුන්‍ය කිරීම හෝ අවම බද්ධක් පැනවීම ඔස්සේ කර්මාන්ත හා වාණිජමය කටයුතු සඳහා පුනර්ජනනීය ජල ශක්ති භාවිතය ප්‍රවර්ධනය කරන්න පුළුවන්. අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම සම්පත් ප්‍රතිසාධනය දිරිමත් කිරීම සියළු සම්පත් පරිභෝජනය කරන ව්‍යාපාරයන්හි සක්‍රීය ආර්ථික මූලධර්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම පැහැදිලිවම රජය තේරුම් ගත යුතු පැත්තක්.